

Arbejds miljø brevkassen

Øjenskylleflasker, når det gælder om at redde synet

Af Vivian Plesner

For nogen tid siden spurgte en af vores laborantkollegaer brevkassen, om der findes nogen test af øjenskylleflasker. Jeg har kikket på det og ikke fundet nogen direkte test af flaskerne, men noget om indholdet og en understregning af, hvor vigtigt det er, at udstyr er til rådighed i laboratoriet.

Øjenskyll som førstehjælp

Hvis ulykken sker, er det yderst vigtigt, at nødskylningen påbegyndes inden for den kortest mulige tid. Tiden, fra skaden er sket og til skylningen starter, er sammen med længden af skylningen, afgørende for, hvor stor skaden bliver efterfølgende!

Der er tre vigtige faktorer som gælder, tiden inden skylningen starter, hvor længe der skylles er meget vigtigt og at den væske, du skyller øjet med, rammer øjet præcist. At ramme præcist

kræver, at øjet holdes vidt åbent under skylningen, for at sikre, at de skadelige stoffer skylles væk – hurtigt og effektivt. Den anbefalede skylletid afhænger af stoffet.

Hvad siger sikkerhedsdatabladet?

I At-vejledningen om udarbejdelse af sikkerhedsdatablade, er følgende sætning nævnt som en tekst leverandøren kan skrive i punkt 4: Førstehjælpsforanstaltninger "Øjne, skyl straks med vand i mindst 15 minutter."

Det er arbejdsgiverens pligt, med afsæt i Sikkerhedsdatabladet, at der forefindes øjenskyll til den anbefalede skylletid tilgængelig på arbejdsstedet. Her er det vigtigt at huske, at der altid skal være nok mængde til skylletid til begge øjne samt til transporten til nærmeste behandlingssted.

På arbejdsstedet skal der være fast monteret skylleudstyr, så skylleflasker skal supplere og kunne anvendes ved transport. Der fremstilles

Arbejds miljø brevkassen

Redaktionen består af brevkasseredaktørerne Jørgen Stage Johansen og Vivian Plesner samt faglig sekretær Helle Vendelbo Jensen.

Alle medlemmer er velkomne til at indsende spørgsmål eller foreslå emner til uddybelse i LABORANTEN. Skriv til miljoebrevkassen@dl-f.dk. Arbejds miljø brevkassen svarer altid direkte tilbage til medlemmet, og efter aftale med medlemmet bruges emnet muligvis til artikler i LABORANTEN. Spørgeren er anonym i LABORANTEN.

øjenskylleflasker i forskellige størrelser (fra 200 ml op til 1.000 ml). Vær også opmærksom på, om flasken kan betjenes med en hånd.

Øjenskylleflasker er klar til brug og nemme at anvende. Alt efter udførelsen kan flaskerne bruges til skylning af et eller begge øjne. Afhængig af model, har jeg fundet en ca. skylletid mellem 4 og 15 min, som er vigtig at tage med i betragtning i forhold til, hvor langt der er til nødbruser, og skadestue i forhold til din arbejdsplads.

Hvilke slags øjenskylleflasker bør man anvende?

pH-værdien i øjet er neutral og får du syre eller base i øjet, så går der kun få sekunder før, pH-balancen er ændret radikalt, og der sker ætsningsskade på øjets væv, som hurtigt kan blive til en permanent skade. pH-neutral neutraliserer både syrer og baser og kan derfor være med til at nedbringe skaden, men vigtigst af alt er det, at du hurtigt kommer i gang med at skylle! Der findes øjenskylleflasker med forskellige

skyllevæsker, f.eks. natriumklorid (kogesalt) opløsning til universel brug såsom tilsmudsning af øjet eller med pH-neutral fosfatopløsning til hurtig neutralisering af syrer og baser.

Da der har været stillet spørgsmål til om skylning med pH-neutral fosfatopløsning, kan give hornhindeforkalkning har Syddansk Universitet sammen med Plum A/S, udført et kontrolleret klinisk studie, som undersøger, hvorvidt den anbefalede anvendelse af pH-neutral (skylning med pH-neutral i to minutter efterfulgt af skylning med almindelig saltvand) er sikker. Studiet viste tydeligt, at anvendelsen af pH Neutral er uden risiko for dannelse af hornhindeforkalkning. Flere forhandlere sælger et vægophæng med en pH-neutral flaske sammen med en almindelig øjenskylleflaske. Hvis man kun anvender normalt vand eller 0,9 % natriumklorid, ved syre/base skader, opnår man umiddelbart en fortyndings- og skylleeffekt, og det vil tage længere tid, inden syre/base effekten stopper. Det anbefales at søge læge ved alle typer øjenskader.

Tommelfingerregel til en øjenskylleplan

Bestem arten af skadestof / emnet	Start	Vælg rette øjenskyl og skyl	Skyllevæske 2	Skylletid
Støv og snavs	hurtigst muligt	Øjenskyl	Øjenskyl	Skyl til ubehaget forsvinder eller frem til læge eller skadestue.
Syrer	Inden 5 sek.	pH Neutral	Øjenskyl	Skyl min. 10-15 min. Søg læge. Skyl under transport.
Baser	Skyl min. 15-20 min	pH Neutral	Øjenskyl	Skyl min. 10-15 min. Søg læge. Skyl under transport.
Andre kemikalier (f.eks. opløsningsmidler og olie)	hurtigst muligt	Øjenskyl	Øjenskyl	Skyl til ubehaget forsvinder eller frem til læge eller skadestue.

Derudover kan vi igen gentage, at du skal orientere dig i de sikkerhedsdatablade (MSDS), der følger med de kemikalier du arbejder med.

Hvilke regler er der ellers?

Forholdsregler i laboratorier – DS 473:

Her skrives om øjenskylleudstyr, at der skal være mindst et sæt i hvert rum, det skal være let tilgængeligt og så vidt muligt placeret ved vask. Adgangen til øjenskyllefaciliteter må ikke hindres af døre. Afstanden fra enhver arbejdsplads til øjenskyllefaciliteter må ikke overstige 15 meter.

Arbejde med farlige stoffer – At-vejledning C.1.3 Jan 2003 – 6.1. Nødhjælpsudstyr

Der skal være nødhjælpsudstyr til rådighed, hvor der kan opstå behov for det. F.eks. øjenskylleudstyr, hvor der er risiko for at få stænk i øjnene. Nødhjælps- og beredskabsudstyret skal jævnligt kontrolleres.

DS/EN 15154-4 (2009) Her beskrives de specifikke krav, som gælder for ikke-faste installationer, herunder mobile øjenskylleprodukter. Nedenstående er et lille sammendrag derfra:

- Skylløvæsken skal være sikker at anvende i hele væskens levetid. Væsken skal enten være rensset vand eller sterile opløsninger.
- Skyllningen skal kunne dække både øje og øjenlåg og det tryk, der anvendes til at administrere væsken til øjet må ikke kunne forårsage yderligere skade på øjet.

- Mobile øjenskylleenheder skal være designet således, at de kan håndteres og aktiveres indenfor maksimal 5 sekunder af én person, selv med lukkede øjne. Efter aktivering, skal enheden kunne betjenes med én hånd.
- Øjenskyllere skal have en tydelig forsegling, der indikerer, at produktet ikke tidligere har været taget i anvendelse.

Synet, en fantastisk gave, er afgørende i de fleste arbejdsfunktioner, og kan ødelægges på sekunder. Pas på dine øjne, brug sikkerhedsbriller, husk at holde stinkskabslågerne nede, og hav altid ekstra skylleflasker inden for rækkevidde, så du kan fortsætte med at skylle øjet under transport til læge eller skadestue, hvis uheldet er ude.

REFERENCER

Arbejdstilsynet (Øjenskyll foranstaltninger):

Viden om øjenskyll

Den anbefalede anvendelse af pH Neutral

Arbejds miljøbrevkassen 01-2013 "Nødbrusere"

Arbejds miljøbrevkassen 03-2011 "Farlige stoffer i øjet"